

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
тел. 253-38-22, факс 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Institutska Str., Kyiv, 01601, Ukraine
phone 253-38-22, fax 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua

Банки України

Незалежна асоціація банків
України

Асоціація українських банків

Небанківські фінансові установи
України

Щодо фінансових операцій
осіб, зазначених у санкційних списках

Національний банк України (далі – Національний банк) відповідно до пункту 2 частини другої статті 14 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон про запобігання та протидію легалізації кримінальних доходів) та пункту 8 статті 7 Закону України «Про Національний банк України» повідомляє таке.

Вимогами чинного законодавства України встановлено, що до фізичних осіб можуть бути застосовані персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (далі - санкції), зокрема блокування активів, у разі прийняття відповідних Рішень Радою національної безпеки і оборони України (далі – РНБО), а також можуть вживатись заходи у вигляді зупинення фінансових операцій, у разі, якщо відомості про таких фізичних осіб внесені до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або щодо яких застосовано міжнародні санкції.

Так, частиною першою статті 17 Закону про запобігання та протидію легалізації кримінальних доходів встановлено, що суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний зупинити здійснення фінансової

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Берега Ігор Володимирович
Сертифікат 3122842E6867E65404000000FF02000050060000
Дійсний до: 05/31/2020 12:24:49

Національний банк України

25-0007/33410 від 18.06.2018

(фінансових) операції (операцій), якщо її учасником або вигодоодержувачем за ними є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або щодо яких застосовано міжнародні санкції (якщо види та умови застосування санкцій передбачають зупинення або заборону фінансових операцій), і в день зупинення повідомити спеціально уповноваженому органу¹ в установленому законодавством порядку про таку (такі) фінансову (фінансові) операцію (операції), її (їх) учасників та про залишок коштів на рахунку (рахунках) клієнта, відкритому (відкритих) суб'єктом первинного фінансового моніторингу, який зупинив здійснення фінансової (фінансових) операції (операцій), та у разі зарахування коштів на транзитні рахунки суб'єкта первинного фінансового моніторингу - про залишок коштів на таких рахунках в межах зарахованих сум.

Крім цього, відповідно до повноважень, визначених частиною сьомою статті 17 Закону про запобігання та протидію легалізації кримінальних доходів, Кабінет Міністрів України постановою від 25.11.2015 № 966 затвердив Порядок формування переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або щодо яких застосовано міжнародні санкції (далі - Постанова № 966), який зокрема встановлює процедури/підстави для включення осіб до зазначеного переліку. Водночас, розділом VIII Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 26.06.2015 № 417 (далі – Положення № 417), та розділом VI Положення про здійснення небанківськими фінансовими установами фінансового моніторингу в частині надання ними фінансової послуги щодо переказу коштів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 05.09.2016 № 388 (далі – Положення № 388), визначається механізм реалізації суб'єктами первинного фінансового моніторингу вимог Закону про запобігання та протидію легалізації кримінальних доходів щодо зупинення здійснення фінансової(их) операції(ій), якщо її/їх учасником або вигодоодержувачем за ними є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції (якщо види та умови застосування санкцій передбачають зупинення або заборону фінансових операцій).

Водночас, банки та небанківські фінансові установи, що отримали ліцензію на переказ коштів, зобов'язані виявляти осіб, що внесені до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або щодо яких застосовано міжнародні санкції відповідно до Постанови № 966, та керуватися

---

¹ Відповідно до пункту 37 статті 1 Закону про запобігання та протидію легалізації кримінальних доходів спеціально уповноважений орган – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

порядком зупинення, поновлення фінансових операцій та виконання рішень (доручень) спеціально уповноваженого органу, передбаченим статтею 17 Закону про запобігання та протидію легалізації кримінальних доходів, розділом VIII Положення № 417 (для банків) та розділом VI Положення № 388 (для небанківських фінансових установ).

Частиною першою статті 1 Закону України «Про санкції» (далі – Закон про санкції) встановлено, що з метою захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави можуть застосовуватись спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (далі – санкції).

Згідно з частиною другою статті 1 Закону про санкції, санкції можуть застосовуватися з боку України по відношенню до іноземної держави, іноземної юридичної особи, юридичної особи, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи - нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність.

Стаття 4 Закону про санкції визначає види санкцій, зокрема «блокування активів – тимчасове обмеження права особи користуватися та розпоряджатися належним їй майном», а також «зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань»².

Рішення щодо застосування санкцій стосовно окремих юридичних та фізичних осіб приймається РНБО та вводиться в дію указом Президента України. Рішення РНБО містить перелік санкційних осіб, строки і види санкцій.

Постановою Правління Національного банку України від 01.10.2015 № 654 «Про забезпечення реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (далі – Постанова № 654) визначається механізм реалізації, зокрема, банками України та небанківськими установами санкцій щодо осіб, перелік яких зазначено у додатках до рішень РНБО. Зокрема, підпунктами 3-8 пункту 1, пунктами 2 та 3 Постанови № 654 визначені обов'язки та особливості дій фінансових установ під час проведення фінансових операцій за участю осіб, зазначених в санкційних списках.

Слід розмежовувати поняття «зупинення фінансових операцій», визначених Законом про запобігання та протидію легалізації кримінальних доходів, та санкції «блокування активів», «зупинення фінансових операцій», «запобігання виведенню капіталів за межі України», «зупинення виконання

---

² Так, постановою Правління Національного банку України від 01.10.2015 № 654 «Про забезпечення реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (далі – Постанова № 654) передбачено зупинення виконання фінансових зобов'язань на користь осіб, зазначених у санкційних списках, до яких застосовано санкцію "зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань".

економічних та фінансових зобов'язань», визначені Законом про санкції, зважаючи на їх різну правову природу та застосування.

Відповідно до частини першої статті 17 Закону про запобігання та протидію легалізації кримінальних доходів суб'єкт первинного фінансового моніторингу здійснює зупинення фінансової (фінансових) операції (операцій), якщо її учасником або вигодоодержувачем за ними є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або щодо яких застосовано міжнародні санкції, а спеціально уповноважений орган за частиною другою, п'ятою статті 17 цього закону може прийняти рішення про подальше/продовження їх зупинення.

Що стосується виконання санкцій у відношенні осіб, зазначених в санкційних списках, то відносно активів цих осіб на визначений строк виконується їх блокування, або відмова від встановлення ділових відносин або виконання будь-якого розрахункового документа клієнта чи здійснення фінансових операцій. Окрім цього, банкам заборонено ініціювати переказ коштів на рахунки осіб, зазначених в санкційних списках, до яких застосовані санкції «блокування активів», «зупинення фінансових операцій», «запобігання виведенню капіталів за межі України», «зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань» та/або на власні рахунки банку, відкриті в особах, до яких застосовані зазначені санкції, за винятком переказів коштів за операціями, які здійснюються для збільшення статутного капіталу банків України. Банки України зобов'язані щомісяця, не пізніше п'ятого робочого дня місяця, наступного за звітним, надавати Національному банку України інформацію про залишки коштів на банківських рахунках осіб, зазначених в санкційних списках, про спроби проведення фінансових операцій такими особами, або їх представниками, а також про спроби проведення фінансових операцій на користь таких осіб та про зупинені фінансові операції, які мали на меті, сприяли або могли сприяти уникненню/порушенню обмежень, установлених санкціями, або порушили обмеження, установлені санкціями.

Враховуючи вищезазначене, Національний банк звертає увагу на обов'язок банків та небанківських фінансових установ, що отримали ліцензію на переказ коштів, виявляти осіб, зазначених в санкційних списках, прийнятих відповідно до Закону про санкції, та дотримуватись вимог Постанови № 654 щодо забезпечення реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій).

Окремо зазначаємо, що під час здійснення Національним банком нагляду за банками і небанківським фінансовими установами встановлюються факти невиявлення фінансових операцій осіб, до яких застосовані санкції відповідно до рішень РНБО, зокрема під час проведення фінансових операцій із

застосуванням програмно-технічних комплексів самообслуговування³ (ПТКС).

Національний банк наголошує на необхідності неухильного виконання банками і небанківським фінансовими установами пункту 2 Постанови № 654 та обов'язку відмовити в здійсненні переказу коштів без відкриття рахунків за дорученням / на користь осіб, зазначених у санкційних списках, до яких застосовані санкції "блокування активів", "зупинення фінансових операцій", "запобігання виведенню капіталів за межі України", "зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань" та/або "зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань (заборона надавати кредити, позики, фінансову допомогу, гарантії; заборона здійснювати кредитування через купівлю цінних паперів; заборона придбання цінних паперів)".

За невиконання/неналежне виконання вищезазначених вимог законодавства банки та небанківські фінансові установи несуть відповідальність згідно із законодавством України.

Директор Департаменту
фінансового моніторингу
Національного банку України

І. В. Береза

Вик. Беляков М.К.
Тел. 527-32-74

---

³ Відповідно до абзацу другого пункту 1.32² статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» програмно-технічний комплекс самообслуговування - пристрій, що дає змогу користувачеві здійснювати операції з ініціювання переказу коштів, а також виконувати інші операції відповідно до функціональних можливостей цього пристрою без безпосередньої участі оператора (касира).